

יום ראשון, י"ט בחשוון תשע"ג, 4 בנובמבר 2012

המגזין

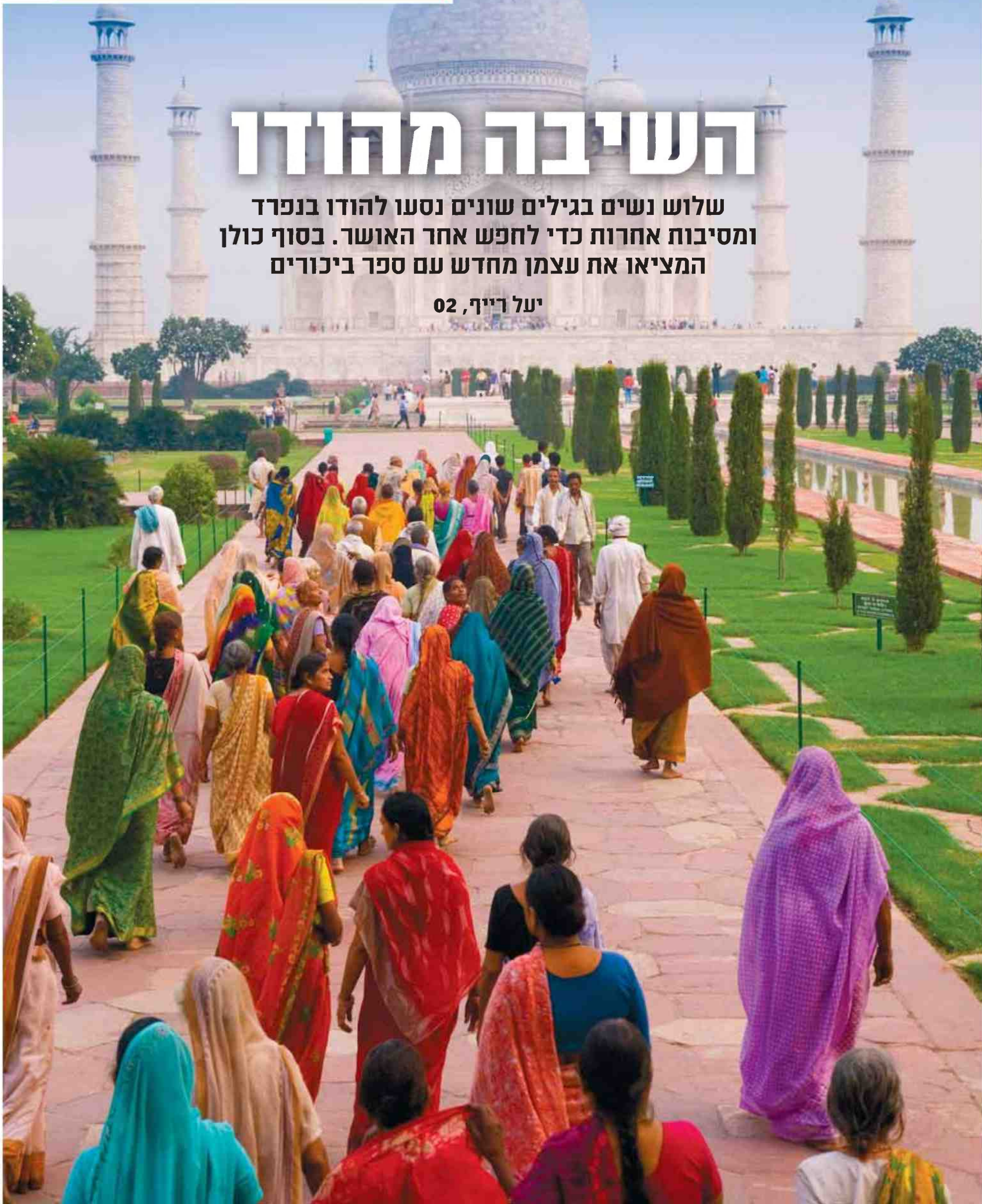
כולל ז'ורנל

מגזין

השיבה מהודו

שלוש נשים בגילים שונים נסעו להודו בנפרד ומסיבות אחרות כדי לחפש אחר האושר. בסוף כולן המציאו את עצמן מחדש עם ספר ביכורים

יעל רייף, 02

נסיעת מבחן

שרי שביט הגיעה להודו אחרי הצבא כשהיא יתומה מאב ומאם ושם מצאה את המנוחה; רות מגד לקחה פסק זמן ונסעה גם היא לתת-היבשת כדי לחזור ממנה עם מבט אחר על החיים; ואילו ניצה סקולניק החליטה לעשות מעשה עבור עצמה אחרי ההתעללות שעברה, ונסעה להודו כדי להבין שהכל מותר. שלוש נשים בגילים שונים שיצאו למסע וחזרו עם ספר ביכורים

יעל רייך

שביט. בהודו הדברים עלו וצפו

מגד. הודו הפכה לאתגר עבורה

צילום: עידו איזיק

צילום: עמיר לרר

מה שעומד בדרך כלל לנגד העיניים כשהושבים על הודו הוא הדימוי האסוציאטיבי המקובל: טיול של אחרי צבא, שאנטי באנטי וסטלנים שמגיעים מכל העולם כדי ליהנות מהתמהיל המושלם של נופים מרהיבים, דתות רבות, אנשים צביוניים ושונים מהמערב ומחירי מחיה נמוכים. אבל לא רק צעירים חובבי זולות דורכים בה. בשנים האחרונות משמשת תת-היבשת כאכסניה למגוון סוגי מטיילים בגילים שונים, וממלאת את תפקידה הטבעי כאבן שר-אבט עבור יוצרים מתחומים שונים שמגיעים אליה במיוחד.

רות מגד, ניצה סקולניק ושרי שביט מגיעות כל אחת מתחומי עיסוק שונים, שונות זו מזו בגיל ונמצאות בשלבים שונים בחייהן. המשותף לשלושתן הוא נסיעתן להודו – כל אחת מסיבותיה שלה, וחזרתן ארצה עם ספר פרי עטן, גמור או בשלב הראשוני, שנכתב במסגרת תהליך רוחני ורגשי שעברו בזמן שחיו בתת-היבשת, שהיתה עבורן הרבה יותר מעוד יעד לטיולים.

תפאורה מושלמת

שרי שביט (30), מורה לפילאטיס ועורכת מדור הספרים ב-Ynet, הגיעה לטייל בהודו אחרי שסיימה את שירותה הצבאי, שבמהלכו איבדה את אמה שמתה מסרטן. אביה נפטר כמה שנים לפני כן, כשהיתה בת 6, גם כן מאותה מחלה קשה. "הגעתי להודו ללא הורים ובהלם מחוויית האובדן. שניהם נפטרו מסרטן, והחיים שלי היו סוג של רעידת אדמה, כי מגיל צעיר תמיד היתה בבית תחושה של חסר. חסר של אבא שנפטר, חסר של אמא חולה ואז חסר של אמא שנפטרה", מתארת שביט. "זו היתה ילדות דרמטית מכוחה הנסיבות. כשהייתי געתי להודו בפעם הראשונה זה היה מבחינתי מנוחה. אמרתי לעצמי 'אני כמו כולם', כמו הצעירים שמסיימים צבא ונוסעים להודו ומטיילים, ויוצאים למסע ומכירים אנשים ופוגשים את הראש לעולם. בהודו הרגשתי שיש לי פנאי לעצמי".

זו היתה הפעם הראשונה שבה נסעה להודו. אז גם חוותה בעוצמה את יכולתה לשנות דפרי-סי מחשבה ישנים ולברוא מקום חדש ומנחם בתודעה. "לא צריך לאבד את ההורים בשביל שיהיה לך כיף בהודו וכדי שתחוו דברים מיוחדים, אבל אני חושבת שהדברים עלו וצפו. שם התחלתי לכתוב את ספרי הראשון 'כרוך ריה הפקות', שבו הנובלה הפותחת מתרחשת גם היא בהודו ומכילה סמנים אוטוביוגרפיים רבים מחיי. בד בבד עם העלילה שמתרחשת במציאות ההודית, זהו סיפור שמעלה שאלות כגון עד כמה הדברים הם 'מכתובים' עלינו והם הגורל שלנו, ועד כמה באמת יש לנו זכות ויכולת בחירה. אלו דברים שהעסיקו גם אותי וגם את הדמויות בספר".

מאז הטיול המכונן חזרה שביט להודו שלוש פעמים, ואחד הביקורים היה בגדר חופשת כתיבה שתאפשר לה לסיים את ספרה השני,

הרומן "הכל זריז" בן 470 העמודים, שכתבי-תו החלה ארבע שנים קודם לכן במהלך תרגיל בקורס שלקחה באוניברסיטת תל אביב. הספר מספר את סיפורם של מלי ואחיה, החיים במשפחה מפורקת, ואת המסע הפיזי והנפשי ששניהם עוברים בהודו כשברקע הווי המטטייליים הישראליים.

"דרך התרגיל בקורס נולדה הסצנה הראשונה שונה ברומן. אמנם הוא היה רק אחד מעשרות תרגילים שכתבנו במהלך השנה, אבל הוא נשאר איתי כל הזמן. אהבתי את האופן שבו הוא כתוב, ומשהו שם משך אותי. כנראה הרצון לכתוב על הודו לא מוצה בספר הראשון, ועם השנים חזרתי אליו. זו היתה כתיבה שנמשכה לסדרוגין קרוב לארבע שנים, והמקום האידילי אלי לחבר את הכל לספר ולסיים את הכתיבה היה הודו. שם היתה לי התפאורה המושלמת".

בהתחשב בעובדה שאיבדת את הוריך בגיל צעיר, האם ליהסס של התרבות ההודית לנושא המוות היה חלק בבחירתה כמקום מועדף לכתיבה? "נסעתי להודו ממש במקרה. מיילים שקייבלתי מחבר שהיה בהודו עוררו אצלי את החשק. נסעתי לשם כי זה היה באופנה, אבל במהלך שהותי, משהו בהודו גרם לי לשנות את דעתי כלפי החיים והמוות כפי שאנחנו נו תופסים אותם. מוות זה משהו שהיה מאוד נוכח בחיים שלי, כך שכאופן אישי זה העסיק אותי גם בחיים וגם בכתיבה, ואני חושבת שבהודו מצאתי דרך אחרת להיות שלמה עם מה שקורה לנו: החיים כאשר אנו מאבדים את האנשים שאנו אוהבים. אני חושבת שמה שהודו לימד אותי להבין מה זה אושר. ואני לא מתכוונת לזה במובן של קלישאה, אלא פשוט לסגל לעצמי יכולת של שלוה ושמחה. עד לנקודת הזמן שבה נסעתי להודו בפעם הראשונה לא היתה לי הפריבילגיה להיות בה ול-הרגיש שלוה ורגועה".

סקולניק. כל החיים היתה צל

לספר לחברה

רות מגד, אשת יחסי ציבור בת 60 פלוס, נחתה בהודו בפעם הראשונה לפני חמש שנים, לאחר שהרגישה כי מיצתה את שגרת החיים. "דווקא אחרי שנסעתי להודו בפעם הראשונה, היא הפכה להיות עבורי אתגר, ולכן התיישתי עם ערמות ספרים והתחלתי לחקור את תרבותה. בעיקר עניין אותי נושא האלים", היא מסבירה. מאז ביקרה בהודו פעמיים נורמות עם בעלה עמי, ויחד הם עברו את הודו מקצה לקצה בטויל שנתפר במיוחד עבורם. את ספרה הראשון, "אבודה בהודו" – רומן שבבסיסו תשע נשים ומדריכה ומשלב הו"מור לצד עצבות, כאב וזיכרונות – כתבה לאחר שהבינה את גודל השינוי שחוללה הודו בשגרת חייה, שהיו מרוכזים סביב קריירה ותובענית, שכללה עיסוק כעיתונאית ולאחר מכן כעצמאית בתחום יחסי הציבור.

"כשהבנתי שמאז שובי מהודו הרבה יותר טוב לי בחיי, אמרתי לעצמי 'צריך לרוץ לספר לחברה'. וזה מה שעשיתי. כיוון שחיי הם גלגול של שלוש תקופות חיים – כשבאמצע היו קריירה, משפחה ולימודים רבים שלמדתי – ומכיוון שעברתי טיפולים נפשיים בגלל טרגדיות שונות שחוויתי, הכל יחד רצה לצאת החוצה ולספר את עצמו. את זה עשיתי בספרי, שבו משתלבות ונשקפות החוויות כולן דרך עיני גיבורות הספר, תשע נשים, שבכל אחת כמעט יש משהו שעניין אותי. כיוון שחוויתי בחיי תהפוכות וכמו המצאתי את עצמי מחדש בכל פעם, יכולתי להיכנס לעורן של כל אחת מהדמויות. אני חושבת שבכל אחת מהן יש קצת ממני".

מה למדת על עצמך במהלך הטיול?

"אחרי הודו הבטתי אחרת על החיים, במתינות רבה יותר. אם פעם לא העזתי לעזוב את המשרד באמצע היום, מאז שחזרתי אני מבלה

כל יום בכריכת השחייה, מתפנקת בסאונה, ושותה קפה תוך כדי פטפוט עם חברי לשח"י. בשאר הזמן אני כותבת את ספרי השני ומעבירה הרצאות".

בלי מסכות

בגיל 4 עברה לראשונה ניצה סקולניק (57) גילוי עריות מידי אחיה. כבת למשפחה מרובת ילדים, שבה נתפסו בנות כנחותות, לא ידעה סקולניק כי האונס השגרתי לכאורה שהיא עוברת יום על ידי אחיה הגדול שאחראי לשלומה הוא פגיעה חמורה. וגם אם

אותה לברוח מהבית כמה שנים מאוחר יותר ולחפש מפלט.

גם חייה הבורגניים לא היו רצופים נחת. כחודש בתשובה היא שודכה ליהודי אמריקאי, חוזר בתשובה גם הוא, ויחד הביאו לעולם שמונה ילדים. במהלך חייה לצדו, ובניגוד מוחלט לחזית העדינה שהציג, סבלה סקולניק כל העת מאלימות מילולית, מהשפלות ומפחד ממזגו החם. לאחר 20 שנות נישואים החליטה בצעד אמיץ להתגרש, ויתרה על המזונות ועל רוב הרכוש, ועזבה עם ילדיה למושב מזור, שם, כגננת בהכשרתה, הקימה גן ועבדה במקביל בכמה מקומות כדי לפרנס

ניצה סקולניק: "להודים אין עבר ועתיד. יש להם הווה, הכאן ועכשיו. הם קמים בבוקר ומבסוטים מהחיים. הגישה הזאת הדהימה אותי. בתרבות שלנו אנחנו מבקשים ומבקשים, כי כל הזמן מרגישים את החסר. ההודים כל הזמן מודים, גם על מה שאין להם. היום אני כבר לא מבקשת, אני מודה גם על מה שאין לי ויודעת שזה יגיע".

את משפחה.

כשבנה הצעיר השתחרר מצה"ל, החליטה סקולניק לעשות בפעם הראשונה משהו עבור עצמה, זאת במסגרת טיפול פסיכולוגי גי אינטנסיבי שעברה, שבמהלכו הבינה כי מעולם לא באמת היתה ברשות עצמה. בגיל 52, בעידוד ילדיה ובעזרתם בכל הקשור לצד יוד ולאריזה, נסעה בפעם הראשונה סקולניק להודו, להכיר את עצמה.

"אחרי שמיגנאו אותי כהלכה, צחקוהילדים על כך שלפעמים צריך לשיר 'עוף גוזל' לאמא",

מספרת סקולניק על ערב נסיעתה. "ידעתי שאני נוסעת לשנה ומכרתי הכל, מהעסק ועד הרהיטים. אנשים אמרו מסביבי 'היא לא נורמלית, בטח קרה לה משהו', ואני אמרתי 'שיגידו מה שהם רוצים, אני רוצה להיות גורם לחיים שלי ולא תוצאה, אחרי שכל החיים הייתי צל'. בהתחלה התקשיתי מאוד להרפות ולהפנים שפתאום הכל מותר לי, ולאט לאט התחלתי לחוות ולהבין מה טוב לי".

כאדם משוחרר כיצד חווית את הודו?

"להודים אין עבר ועתיד. יש להם הווה, כאן ועכשיו. הם קמים בבוקר ומבסוטים מהחיים. הגישה הזאת הדהימה אותי. בתרבות שלנו אנחנו מבקשים ומבקשים, כי כל הזמן מרגישים את החסר. ההודים כל הזמן מודים, ומורדים גם על מה שאין להם. היום אני כבר לא מבקשת, אני מודה גם על מה שאין לי ויודעת שזה יגיע. אחרי כל כך הרבה אי שקט שליווה אותי כל השנים, היום אני כבר לא מרגישה שחסר לי".

בהודו החלה לכתוב את "שלום לך מסה הקטנה", ספרה האוטוביוגרפי – "פיסת חיים מדממת" כפי שמספרת הכריכה – שבו היא מגוללת ללא מסכות או פילטר מחמיא את סיפור ילדותה הקשה, התבגרותה, נישואיה המדכאים ותקומתה מחדש, ומנסה למצוא תשובה לשאלה "מי אני".

בנוסף לעיסוקיה כסופרת, סקולניק היא מנחת הורים מוסמכת בשיטת אדלר ורייקי מאסטר המעבירה הרצאות שבמהלכן היא שוטחת את סיפורה, ומסייעת ללא לאות לכל מי שעברו התעללות או פגיעה מינית. על כרטיס הביקור שלה מופיע הכיתוב: "אם תזדקק/י אי פעם לעזרה מכל סוג, אנא אל תהסס/י להתקשר אליי. קרוב לוודאי שאוכל לעזור. דבר לא ייתן לי סיפוק רב יותר מאשר להיות לך לעזר. עבורי זוהי אינה רק מנטרה, אלא מטרת חיים." ☺